

Styrelsen	2025-04-23
Handling nr	10.4
Handläggare	Elin Entin
Daterad	2025-04-03
Reviderad	

Till Styrelsen för Västtrafik AB

Rekommendation för beslut om allmän trafikplikt Trafik 2027 Mellersta Bohuslän

I enlighet med Lag (2010:1065) om kollektivtrafik ska ett avtal om allmän trafik som ingås av en Regional kollektivtrafikmyndighet, eller av den till vilken befogenheter överlämnats, grunda sig på ett beslut om allmän trafikplikt. Infrastruktur och kollektivtrafiknämnden har gett Västtrafik befogenheter att upphandla och teckna avtal om allmän trafik. Som underlag för beslut om allmän trafikplikt önskar nämnden Västtrafiks rekommendation avseende den trafik som Västtrafik avser upphandla.

Bifogad **Rekommendation för beslut om allmän trafikplikt** är underlag för infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden i Västra Götalands beslut om allmän trafikplikt för Västtrafiks upphandling Trafik 2027 Mellersta Bohuslän.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Med anledning av ovanstående föreslås styrelsen besluta

- att godkänna redovisad rekommendation till beslut för allmän trafikplikt, samt
- att översända rekommendationen till infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden för fastställelse.

Skövde dag som ovan

Lars Backström

Camilla Holtet

Rekommendation för beslut om allmän trafikplikt Upphandling Trafik 2027 Mellersta Bohuslän

2025-04-23

Innehållsförteckning

1. Bakgrund.....	4
2. Beskrivning av nuvarande trafik och resandet.....	4
3. Drivmedel	7
4. Finansiering och resurskonsekvenser av beslutet	7
5. Resultat av genomförda samråd inför upphandling	8
6. Västtrafiks rekommendation	8
7. Sammanfattning	8

1. Bakgrund

Västtrafik förannonserade 2023-06-29 att man hade för avsikt att under 2025 upphandla kollektivtrafik inom Västra Götalandsregionen som omfattas av lag (2010:1065) om kollektivtrafik.

Västtrafiks styrelse beslutade i december 2024 att under 2025 genomföra upphandlingar enligt föreslagen plan.

Det kommande trafikavtalet planeras att ha trafikstart i juni 2027 och omfattar allmän linjelagd busstrafik i Mellersta Bohuslän.

Enligt kollektivtrafiklagen ska den regionala kollektivtrafikmyndighet (RKM) fatta beslut om allmän trafikplikt. Innan beslut om allmän trafikplikt kan fattas ska myndigheten samråda med kollektivtrafikföretag för att ta reda på om det finns intresse av att utföra trafiken i kommersiell regi. Trafiken ska i sådana fall inte upphandlas. RKM i Västra Götaland har överlämnat befogenheten att samråda med kollektivtrafikföretagen samt att upphandla trafiken till Västtrafik AB. Västtrafik har genomfört Samråd inför upphandling (SIU) under februari 2025.

2. Beskrivning av nuvarande trafik och resandet

Västtrafik önskar att Infrastruktur och kollektivtrafiknämndens beslut om allmän trafikplikt ska omfatta trafik inom de områden som funnits beskrivna i förannonseringen och som har avhandlats under samråden.

Den trafik som ska upphandlas ingår idag i avtalen för Mellersta Bohuslän, linjerna trafikerar huvudsakligen inom Munkedal, Lysekil och Sotenäs kommuner med destination Uddevalla.

I avtalet Express Fyrbodol ingår linjer som trafikerar från Strömstad i norr till Göteborg i söder, samt från Lysekil/Smögen i väster till Vänersborg/Trollhättan i öster. Alla expressbusslinjer har Uddevalla/Torpterminalen som destination och/eller passerar orten, vilket gör den till ett nav i trafiksystemet.

Trafiken är till sin karaktär främst ämnad för att tillgodose resenärernas dagliga behov av utbildnings- och arbetsresor samt under sommarhalvåret ett stort fritidsresande.

Dagens trafikavtal för Mellersta Bohuslän innehas av Buss i Väst AB och för Express Fyrbodol av Vy Buss AB. Under 2024 genomfördes drygt 2,1 miljoner resor inom avtalen. Trafikvolymen för 2024 uppgick till cirka 6,3 miljoner tidtabellskilometer och cirka 130 000 tidtabellstimmar, med cirka 75 fordon i drift.

Dagens avtal Express Fyrbodol innefattar linjerna:

670 Uddevalla - NÄL - Trollhättan

679 Uddevalla-Stallbacka-Trollhättan.

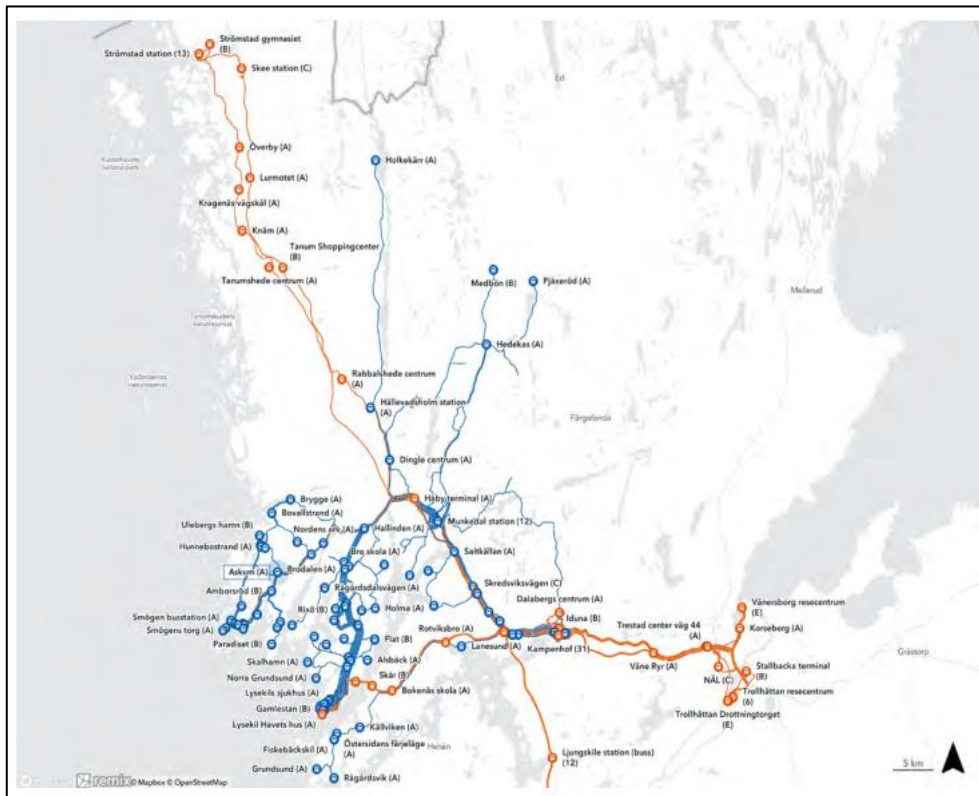
680 Vänersborg-Trestad Center -Uddevalla .

681 Vänersborg - Uddevalla

810 Uddevalla-Ljungskile-Göteborg
840 Lysekil-Bokenäs-Torp Terminalen-Uddevalla
841 Lysekil-Torp terminalen-Göteborg
860 Smögen-Kungshamn-Munkedal-Torp Terminalen-Uddevalla-Trollhättan
861 Express Smögen-Göteborg (sommarmarlinje)
870 Strömstad-Tanumshede-Torp Terminalen-Uddevalla
871 Express Strömstad-Torp Terminalen

Dagens avtal Mellersta Bohuslän innefattar linjerna:

830 Munkedal-Uddevalla
831 Munkedal St-Stale-Munkedal
834 Hedekas-Dingle-Håby-Munkedal
835 Medbön-Hedekas-Munkedal
836 Pjäxeröd-Hedekas-Munkedal-Uddevalla
839 Gårvik-Torreby-Munkedal
845 Grundsund-Bokenäs-Torp Terminlanen - Uddevalla
850 Lysekil-Hallinden-Munkedal-Uddevalla
851 Lysekilsrundan
852 Lysekil - Hallinden
853 Lysekil-Preemraff-Na Grundsund
854 Lysekil-Häggvall-Flat-Alseback
855 Lysekil-Brastad-Rixö
856 Lysekil-Holma-Önna-Broberg
857 Lysekil-Brastad-Brodalen-Slävik
858 Lysekil-Brastad-Munkedal
862 Hallinden-Bovallstrand-Hunnebostrand-Kungshamn-Smögen
865 Smögen-Hallinden-Lysekil
866 Bohus Malmö-Amborsröd-Kungshamn
867 Soterundan
868 Soterundan
883 Holkekärr-Hällevadsholm-Munkedal
985 Skolbuss Lysekil

Dagens linjenät. Orange linje: linjer i avtal Express Fyrbodal. Blå linje: linjer i avtal Mellersta Bohuslän.

Avtalet Express Fyrbodal står för den största delen av resandet och omfattar cirka 75 procent av det totala resandet, medan Mellersta Bohuslän står för de resterande 25 procenten. Expressbusslinjen 860 är den linje som har flest resor, med cirka 44 procent av resandet inom Expressbussavtalet och 34 procent av resandet inom båda avtalen sammanlagt.

Resandet i Mellersta Bohuslän är mer utspritt och något jämnare fördelat mellan linjerna som trafikerar till tätorterna och expressbusstrafiken. Linje 862 har det högsta antalet resande med cirka 17 procent av resandet i avtalet för Mellersta Bohuslän och fyra procent av resandet inom båda avtalen sammanlagt.

Framtida trafik

Den framtida trafiken avses att upphandlas i ett trafikåtagande. Trafiken utgår från förstudien som Västtrafik gjort för Mellersta Bohuslän, Expresslinjerna i Bohuslän samt den tidigare förstudien som genomfördes för 600-linjerna mellan Uddevalla-Vänersborg/Trollhättan.

Det kommande avtalet för Mellersta Bohuslän omfattar 29 linjer inom samma geografiska område som den nuvarande trafiken.

Produktionsvolymen för linjetrafiken beräknas till cirka fem miljoner tidtabellskilometer. Linjetrafiken beräknas omfatta cirka 121 000 tidtabellstimmar. Det totala antalet fordon beräknas uppgå till 62 stycken.

Förutsättningar för framtida trafik

Västtrafik söker nu trafikplikt för Mellersta Bohuslän och uppdraget kommer att utformas och paketeras i enlighet med Trafikförsörjningsprogram för 2021 - 2025. I Trafikförsörjningsprogrammet ingår också nedan beslutade strategier och fokusområden för genomförande:

- Miljö- och klimatstrategi för kollektivtrafiken
- Strategi för kollektivtrafik på jämlika villkor
- Målbild Tåg 2035
- Kollektivtrafikplan för Mellersta Bohuslän

samt

- Västtrafiks riktlinjer för trafikering
- Västtrafiks riktlinjer för fordon
- Riktlinjer för att ta sig ombord, färdas och ta sig av fordonet i kollektivtrafiken.

3. Drivmedel

Rekommendationerna för val av drivmedel är baserade på Västtrafiks riktlinjer för bussar, Västtrafiks miljöplan samt Västra Götalandsregionens Miljö- och klimatstrategi.

Drivmedelskraven följer den uppdaterade Miljö- och klimatstrategin. I upphandlingen kommer krav ställas på att åtta linjer ska trafikeras med eldrift, vilket innebär cirka åtta fordon. Resterande fordon kommer att kravställas med valfritt fossilfritt drivmedel. De fordon som kravställs med eldrift är de mindre landsbygdsbussarna, där de bedöms finnas ett tillräckligt antal potentiella leverantörer av fordonstypen. För övriga fordon är bedömningen att det inte finns ett tillräckligt antal potentiella leverantörer för att kunna kravställa eldrift.

Omställning till eldrift innebär ökad kostnad för inköp av fordon och innebär även kostnader för trafikföretagen i samband med investeringar i laddinfrastruktur på depå. Detta bedöms dock delvis kompenseras genom en lägre driftskostnad för elfordon. I den aktuella upphandlingen omfattar kravet på eldrift enbart småbussar, vilka utgör en förhållandevis låg andel av det totala antalet fordon varför detta inte bedöms vara alltför kostnadsdrivande.

Västtrafik avser inte att villkora eller anvisa någon depå för någon del av trafiken inom avtalen.

Västtrafik avser inte heller att erbjuda potentiella laddplatser för elfordon i linjenätet, bedömningen är att det är tillräckligt att nyttja depåladdning av fordonen.

4. Finansiering och resurskonsekvenser av beslutet

Västtrafik beräknar att de satsningar som görs ryms inom Västtrafiks långtidsprognos. I Västtrafiks långtidsprognos har kostnadsökningar för miljöomställning beräknats kompenseras genom positiva upphandlingseffekter.

Det allmänna världsläget är dock fortsatt osäkert med konflikter som kan påverka priser på råvaror, komponenter och transporter. Dessa osäkerhetsfaktorer kan göra det svårt för vissa trafikföretag att lägga anbud, vilket kan ha påverkan på anbudspriserna.

5. Resultat av genomförda samråd inför upphandling

Inför upphandling undersöks om intresse finns hos trafikföretagen att bedriva kommersiell trafik. Detta sker genom Samråd inför upphandling (SIU).

Västtrafik bjöd under februari 2025 in trafikföretag att delta på SIU. Nio trafikföretag anmälde sitt intresse att delta på det gemensamma samrådet som genomfördes 6 februari 2025. Samtliga anmälda trafikföretag och två leverantörer inom fordonsindustrin deltog samt en representant från Infrastruktur och kollektivtrafiknämnden.

Trafikföretagen gavs också möjlighet att anmäla sig till enskilda samråd. Tre trafikföretag önskade ha enskilda samråd, vilka genomfördes 12 till 18 februari.

Vid samråden ställdes frågan till trafikföretagen om de ansåg att någon del av den aktuella trafiken skulle kunna utföras helt på kommersiell grund.

Inget trafikföretag framförde att hela eller delar av trafiken skulle kunna vara intressanta att köra kommersiellt i egen regi. Inget annat intresse av att bedriva trafiken kommersiellt har anmälts till Västtrafik eller till Infrastruktur och kollektivtrafiknämnden.

6. Västtrafiks rekommendation

Med åberopande av vad ovan anförts avseende

- trafikens syfte, vilket överensstämmer med Trafikförsörjningsprogrammets mål och strategier,
- att inget intresse visats för att utföra trafiken i kommersiell regi
- att inget önskemål om att undanta trafik från trafikpliktsbeslut har framförts,

rekommenderar Västtrafik Infrastruktur och kollektivtrafiknämnden i Västra Götaland att fatta beslut om allmän trafikplikt för den ovan beskrivna trafiken.

Trafikpliktsbesluten utgår i princip från nuvarande trafik, men omfattar möjlighet till utökad och förändrad trafik på längre sikt i enlighet med Regionala Kollektivtrafikmyndighetens Trafikförsörjningsprogram.

7. Sammanfattning

- Trafiken inom Mellersta Bohuslän beräknas omfatta cirka 62 fordon (inklusive förstärkningsreserv och teknisk reserv) och cirka 5 miljoner tidtabellskilometer.

- Trafiken ska upphandlas och utformas i enlighet med Trafikförsörjningsprogrammet för 2021 - 2025, beslutade strategier och riktlinjer.
- Drivmedelskraven är i enlighet med miljö- och klimatstrategin och antalet potentiella fordonsleverantörer har beaktats.
- I Västtrafiks långtidsprognos har kostnadsökningar för miljöomställning beräknats och kompenseras genom positiva upphandlingseffekter. Det osäkra världsläget kan dock komma att påverka anbudspriserna.
- Inget trafikföretag har anmält intresse att köra hela eller delar av trafiken kommersiellt i egen regi.
- Västtrafik rekommenderar infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden att fatta beslut om trafikplikt för den ovan beskrivna trafiken.

//